

Täysistunto

Tiistai 27.6.2017 klo 14.02—19.52

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maksettavien vakuutusmaksujen viivästyskoron väliaikaisesta alentamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

18.57 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa puhemies! Maataloussektorilla ja sen toimintaympäristössä on viime vuosina tapahtunut useita suuria viljelijöistä riippumattomia ja ennakkoimattomia muutoksia. Niiden seurauksena tuottajahinnat ja tuotannon kannattavuus ovat laskeneet erittäin voimakkaasti ja maatalojen maksuvalmius on merkittävästi heikentynyt. Maksuvalmiusongelmat pahenivat entisestään maataloustukien maksatusten viivästyessä viljelijöistä riippumattomista syistä vuosina 2015 ja 2016. Maksatusten viivästyksiin liittyvät ongelmat ratkaistiin ministeri Tiilikaisen määrätietoisella otteella, eikä maksatusongelmia pitäisi eikä saa enää tulla.

Suhdanteista riippumatta maatalousyrittäjän tulee vakuuttaa itsensä vanhuuden, työkyvyttömyyden ja perheen huoltajan kuoleman varalta maatalousyrittäjän eläkelain perusteella. Samalla maatalousyrittäjä liitetään ryhmähenkivakuutukseen. Järjestelmä on hyvä, eikä sen toimintaa tai oikean tasoista sitoutumista siihen pidä vaarantaa. Jos maatalousyrittäjä kuitenkin syystä tai toisesta laiminlyö maksujaan tai ei kerta kaikkiaan pysty maksamaan niitä ajallaan, suorituksen viivästymisen ajalta peritään viivästyskorko. Tämä korko on korkolain mukainen viitekorko korotettuna 8 prosenttiyksiköllä. Viivästyksestä joutuu siis maksamaan todella kovaa korkoa.

Poikkeuksellisten vaikeuksien kanssa painivat viljelijät marssivat traktoreilla viime keväänä Helsinkiin kertomaan ahdingostaan. Hallitus lupasi koota erityisen kriisipaketin avuksi ahdinkoon. Osana tätä pakettia keväällä 2016 sosiaali- ja terveysministeriöstä annettiin maa- ja metsätalousyrittäjien eläkelaitokselle mahdollisuus määraaikaaisesti alentaa viivästyskorko tasolle viitekorko korotettuna 4 prosentilla. Tämä 4 prosenttiyksikön alennus päätettiin ajalle 1.6.2016—30.6.2017.

Maatalousalan vaikea tilanne ei kuitenkaan ole vielä helpottanut, joten alemman viivästyskoron periminen on edelleen perusteltua, ja siitä tässä lakiesityksessä on nyt kyse. Kannatan tämän esityksen hyväksymistä lämpimästi ja toivon, että maatalouden kannattavuus paranee niin, ettei uutta määraaikaista alennusta enää tarvitse käsitellä vuoden 2018 lopussa, jonne saakka tämän määraaikaisen alennuksen on nyt suunniteltu ulottuvan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

19.00 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä on tarkoitus säätää määräaikainen alennus Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maksettavista MYEL-eläkevakuutusmaksuista. Tässä muutettaisiin viivästyskorkoa väliaikaisesti 4 prosentin suuruiseksi, ja tämä esitys on osa tätä hallituksen lanseeraamaa maatalouden kriisipakettia, jonka taustan me kansanedustajat oikein hyvin tiedämme, sen erittäin vaikean ja poikkeuksellisen markkinatilanteen, mikä elintarvikemarkkinoilla tällä hetkellä on. Voidaan puhua jopa koko Euroopan mantereen laajuisesta markkinahäiriöstä. Siinä on erittäin positiivista, että hallitus on hakenut niitä keinoja, mitä nykyään kansallisessa päätösvallassa on. Niitä ei loputtomiin ole, maatalouspolitiikkahan on Euroopan unionin toimivallassa, ja sen takia joudutaan hakemaan tällaisia pieniä täsmätoimia, millä saataisiin helpotettua juuri niitä tiloja, joilla on akuutti taloudellinen kriisi ja jotka ovat hyvin velkaantuneita.

Haluan tässä kohtaa ottaa esiin myös ne hyvät panostukset, mitä hallitus on tehnyt maataloustuottajien jaksamiselle. Tämän niin sanotun Mela-miljoonan lanseeraaminen ja sen jatko on erittäin positiivinen juttu. Tällä hetkellä meillä on todella monella tilalla hätä. Siellä ovat isännät ja emännät todella väsyneitä ja ollaan huolestuneita tulevaisuudesta, jatkuuko sukupolvia kestänyt työ. Sen takia on nyt erittäin tärkeää, että on myös sitä ruohonjuuritasolle menevää apua.

Mutta, arvoisa puhemies, on aivan selvä asia, että millään viivästyskorkojen muutoksilla ja tällaisilla kriisitoimilla me emme pysty pelastamaan suomalaista maataloutta vaan me nyt tarvitsemme sellaisia todella todellisia muutoksia tähän elintarvikemarkkinaan. Täytyy pystyä varsinkin kaupan kätteistä saamaan sekä teollisuudelle että ennen kaikkea sitten sinne viljelijälle ja tuottajalle niitä tuloja, että ylivelkaantuneita tiloja [Puhemies koputtaa] ei samaan malliin enää tulisi.

19.02 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten eduskunnassa maataloutta käsitellessä yhteyksissä on kaikille tullut selväksi, maatalouden erittäin hankala taloudellinen tilanne oikeastaan lähti jo vuonna 2014, kun Venäjä asetti elokuussa tuolloin elintarvikkeille tuontikiellon, ja se jatkui sitten seuraavana vuonna, kun astui voimaan maaliskuussa 2015 Euroopan unionin päätös luopua maitokiintiöistä. Se aikaansai ison ylituotanto- ja häiriötilanteen koko Euroopan unionin alueella ja oikeastaan kaikkien maataloustuotteiden hinnat alenivat, mutta kuitenkin tuottajien kaikki tuotantopanosten hinnat pysyivät ennallaan, ja se johti sitten monien tilojen osalta vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin.

Tämä hallituksen esitys alentaa määräaikaisesti korkoa on täysin perusteltu. Se jää nyt 4 prosenttiin. Jos ajatellaan tämänhetkistä korkokantaa, niin se on siihenkin nähden vielä suhteellisen korkea, koska monet pankit myöntävät lainoja alle 2 prosentin korkotasolla. Siksi olisikin järkevää, että pohdittaisiin ylipäätään tämän koron suuruutta myöskin vuoden 2018 lopussa, kun tämä määräaikaisuus päättyy, koska mikäli 8 prosentin korkoja peritään siinä yhteydessä vielä, niin pidän sitä täysin ylimitoitettuna, mikäli korot tällä nykyisellä tasolla säilyvät.

Edustaja Kurvinen otti tämän niin sanotun Mela-miljoonan, jolla tuetaan viljelijöiden jaksamista. Sille on ollut iso kysyntä, ja valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto puolsi yksimielisesti sitä lisätalousarviossa. Se tuli erittäin hyvään tarpeeseen, ja Melan kautta on hoitunut todella monien tilojen hätä parempaan suuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

19.04 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on hyviä ja ansiokkaita puheenvuoroja käytetty ja kerrattu sitä faktaa, mistä tämä lähti liikkeelle, eli kriisipaketin yhtenä osana. Kun katsoo tätä hallituksen esitystä ja tämän tavoitteita, niin tämä kyllä iskee juuri sinne oikeaan kohtaan elikkä helpottaa väliaikaista maksuvaikeutta siellä maataloilla. Lisäksi sitten totta kai tavoitteena on työtulojen säilyttäminen mahdollisimman vakaina myöskin tämän kriisin aikana, jotta turvataan myöskin tulevat eläkkeet riittävälle tasolle. Elikkä tässä on juuri äärimmäisen tärkeät tavoitteet. Kriisipaketin yhtenä osana hyvin merkittävä, mutta kuitenkin aika pieni asia ja määräaikainen juttu.

Korkoprosentin lasku 4 prosenttiin totta kai tuo helpotusta sinne arkeen ja maksuliikenteeseen. Kyllä olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Hautala tässä, että kun tämä määräaika päättyy vuoden 18 lopussa, niin tulee varmaan tarkistettavaksi myöskin se asia, voidaanko tätä korkotasoa pysyvästi laskea nykyistä alemmaksi kuitenkin huomioiden tämä määräaikaisuus. Kun ollaan tilanteessa, jossa kaikista pienistäkin puroista pitää sitä maksuvalmiutta nyt parantaa, niin tässä on yksi oiva kohta. Ja kun katsoo, mitä tässä esityksen neljännessä kappaleessa on kerrottu tämän maksuhelpotuksen antamisen vaikutuksista ja myöskin näitä summia, niin siitä näette sen, mitä tämä on oikeasti sitten euroissa.

Sitten muutama sana tuosta Mela-miljoonasta, mikä myös sisältyy tähän kriisipakettiin, minkä edustaja Kurvinen otti esille. Se on totta, että se on tärkeä asia ja sillä saadaan monenlaista helpotusta sinne tiloille. Täytyy muistaa se, että tällä Mela-miljoonalla turvattiin nyt kautta koko Suomen näiden hyvinvointihankkeitten toteuttaminen. Tätähän on toteutettu jo aikaisemmin elyjen rahoittamalla hankkeella ja maakunnissa, ja siinä tuottajaliitot ja paikalliset yhdistykset ovat olleet vahvasti promoottoreina. Tämä nyt onneksi laajennetaan Mela-miljoonan kautta koko valtakuntaan. Kiitos siitä myöskin, että lisätalousarvioon saatiin tämä rahoitus järjestymään.

19.06 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kotimainen ruoka on erittäin tärkeää, mutta sitä ei saada, ellei meillä ole kotimaisia ruuantuottajia, maanviljelijöitä — tarvitaan esityksiä kotimaan tuotannon lisäämiseksi ja kehittämiseksi. Tämä esitys on pieni osa maatalouden tilanteen parantamiseksi. Monta muuta, isompaakin esitystä tässä tarvitaan.

Maatalousyrittäjien eläkemaksua voidaan maataloilla pikkuisen itsekin säätää, mutta monellakaan ei ole varaa maksaa kuin juuri minimi, mikä on ihan pakko maksaa. Olen itse kunnassa maataloussihteerinä kannustanut viljelijöitä ottamaan oikeanlaisen, kunnan eläkemaksun itsellensä, mutta monet sanovat, että ei meillä ole kerta kaikkiaan varaa maksaa eläkemaksuja yhtään enempää. Tämä aiheuttaa sen, että monilla viljelijöillä on aivan liian pienet eläkemaksut, mikä aiheuttaa sen, että siellä eläketurva on todella heikko. Oli sitten kyse sairauskorvauksesta tai sitten myöhemmin eläkkeestä, tulot ovat siinä vaiheessa todella alhaiset. Mela-maksut ovat yleensä maataloilla ne, jotka maksetaan viimeisenä. Niille haetaan jatkoaikaa ja jatkoaikaa, ja sitten ne maksut viivästyvät ja korkoja siellä tulee. Jos pienelläkään tavalla voidaan auttaa maataloja tässä tilanteessa, niin tämä on erittäin hyvä esitys.

19.08 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä väliaikainen maksualennus on ollut nyt voimassa vuoden. Tänä voimassaoloaikana maksualennuksia on anottu kasvavalla tahdilla, mikä kertoo, ettei taloudellinen ahdinko ole helpottanut vaan pikemminkin syventynyt, ikävä kyllä. Hajonta tilojen ja eri tuotantosuuntien välillä on kasvanut, koska suuri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

osa viljelijöistä on edelleen maksanut MYEL-maksut oikealla tasolla ja oikeaan aikaan. Näin ollen vaikka viivästyskoron leikkaamisen merkitys voi olla yksittäiselle ahdingossa olevalle viljelijälle suuri, ei väliaikaisen alennuksen kustannusvaikutus ole suuri koko järjestelmän tasolla. Ymmärrykseni mukaan viivästyskoron määrää ei ole budjetoitu, mutta maksujen viivästyminen aiheuttaa pienen menetyksen pääomien korkotuottojen osalle, siis mikäli sijoitettu pääoma olisi tuottanut yli tuon 4 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Akuutin kassakriisin helpottamisen lisäksi tällä väliaikaisella alennuksella on tavoitteena turvata viljelijöiden sitoutuminen eläkejärjestelmäänsä oikealla tasolla. Eli tällä toivotaan estettävän, etteivät viljelijät pyri alentamaan MYEL-työtulonsa määrää selvittääkseen maksuistaan. Tämä on tärkeää, koska vakuutetun MYEL-työtulon perusteella määräytyvät sekä vakuutusmaksut että luonnollisesti myös niiden maksamisesta kertyvän eläkkeen määrä ja muut edut.

Koska MYEL-eläkkeet ovat laajasti tasoltaan melko alhaisia, esityksessä kuvataan selkeästi se, että työtulojen pieneneminen ja mahdolliset maksamattomat vakuutusmaksut todennäköisesti lisääisivät pitkällä aikavälillä myös takuueläkemenoja.

19.10 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Minusta tässä edustajat Maijala ja Viljanen ottivat esille aivan äärettömän tärkeän asian elikkä sen, että on nyt kysymys sitten maatalousyrittäjistä tai sitten muistakin pienyrittäjistä, meidän pitäisi pystyä pitämään tämä meidän ansioeläkejärjestelmä sellaisena, että pienyrittäjät ja maataloustuottajat vakuuttaisivat oman eläketurvansa riittävästi. Se on yleinen ongelma sekä viljelijäväestössä että yrittäjäkentässä, että se työtulo, josta maksetaan sitten niitä eläkemaksuja, määritetään niin pieneksi, että sitten siinä kohtaa, kun rupeavat ne kiikkustuolipäivät lähenemään, eläke määritetty niin pieneksi, että tulee ikäviä yllätyksiä. Olen optimisti, ja tulevaisuuteen pitää suhtautua optimistisesti — varsinkin jos on viljelijä, niin nykyaikana on aivan välttämätöntä olla optimisti — mutta liian optimistinen ei kannata olla siinä, että kertyy sukanvarteen varallisuutta niin paljon siinä viljelijäuran tai yrittäjäuran aikana, että ei tarvitsisi myöskin sitä lakisääteistä eläkettä.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä tämän keskustelun loppuun todeta sen, että on varmaan aika historiallista, että tällä vaalikaudella puhe maataloudesta ja elintarvikesektorista on ehkä lopullisestikin muuttunut meillä Suomen politiikassa. Aiemmin siellä oli aina sitä vääntöä ja kateutta, että vaihdetaanko isompaa traktoria ja isompaa autoa ja onko sitten se lihan ja leivän hinta kalliimpi kaupungissa, jos viljelijällä menee paremmin. Mutta nyt vihdoin ja viimein on huomattu se, että nyt kysymys on suomalaisesta tuotannosta, suomalaisesta yrittäjyydestä ja suomalaisesta rahasta vastaan sitten se ulkomainen tuotanto ja ulkomainen raha. Kyllä kuluttaja ja viljelijä vuonna 2017 ovat nyt samalla puolella, kun puhutaan suomalaisista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.